

РОЗДІЛ II

СТАНДАРТИ ЯКОСТІ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ ЯК ІНСТРУМЕНТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ

РОЛЬ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДОСТУПУ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ ДО ПОСЛУГ ТА ІНТЕГРАЦІЇ В СУСПІЛЬСТВО

Страшевський Владислав

Оптимальне використання обладнання для осіб з інвалідністю є ключовим фактором для покращення їхнього повсякденного життя та забезпечення комфорту, незалежності й соціальної інтеграції. Адаптація засобів до індивідуальних потреб кожної людини дозволяє зменшити бар'єри, пов'язані з фізичними чи функціональними обмеженнями, та сприяє більшій мобільності й самостійності (О. Денисюк, О. Епель, Т. Лях, І. Силантьєва, О. Карпенко, Л. Тимчук). Наприклад, правильно підібрані інвалідні візки чи слухові апарати підвищують якість життя, дозволяючи користувачам виконувати більше завдань без сторонньої допомоги [1–3].

Крім того, важливим є забезпечення безпеки та ергономічності використання обладнання, оскільки неправильне чи невідходяще обладнання може призводити до додаткових труднощів або навіть травм. Індивідуальний підхід і якісний підбір засобів забезпечують максимальну ефективність їх застосування, зменшуючи ризики марного використання ресурсів. Також правильне використання допоміжного обладнання сприяє соціальній інтеграції осіб з інвалідністю, дозволяючи їм брати активну участь у професійній, освітній та громадській діяльності, що закладає основу для досягнення рівних можливостей і подолання дискримінації в суспільстві.

Метою дослідження є забезпечення доступу осіб з інвалідністю до послуг через створення умов для їх безперешкодного отримання, що сприяє їхній соціальній інтеграції, адаптації, розвитку самостійності та незалежності.

Соціальний працівник відіграє важливу роль у наданні доступу до інформації, фізичних об'єктів та соціальної інфраструктури, оскільки це створює базу для активної

участі осіб з інвалідністю у громадському та професійному житті. Забезпечення таких умов допомагає формувати навички самостійного виконання життєвих функцій і прийняття рішень. Для досягнення цих цілей потрібна міжвідомча співпраця, яка залучає державні установи, громадські організації, волонтерів та медичні заклади. Важливим аспектом роботи соціального працівника є дотримання принципів конфіденційності, які зміцнюють довіру між ним і клієнтом. Одночасно превентивна діяльність запобігає соціальній ізоляції та погіршенню життєвих умов [2, 3].

Оптимальне використання допоміжних засобів є важливим кроком до повноцінного та якісного життя осіб з інвалідністю, критеріями чого в роботі соціального працівника є такі характеристики [1, 2]:

1. *Тип крісла* – механічні моделі підходять для самостійних користувачів чи за наявності помічника, електричні забезпечують автономність.
2. *Розмір крісла для сидіння* має відповідати анатомічним особливостям для уникнення дискомфорту.
3. *Комфорт та ергономіка* забезпечують правильну підтримку хребта, зручне положення тіла, а якісний матеріал сидіння допомагає запобігти пролежням.
4. *Вага та маневреність* – легкі моделі зручніші, важкі – стійкіші.
5. *Система безпеки* включає гальма, ремені безпеки та антипрокидні колеса, які запобігають падінню та забезпечують стабільність крісла.
6. *Транспортування* – складані моделі легше перевозити та зберігати.
7. Додаткові опції такі як подушки, підголівники та столики підвищують комфорт і безпеку.

Надаючи консультаційну допомогу, соціальний працівник пояснює права осіб з інвалідністю і можливості соціальної підтримки, а також сприяє забезпеченню доступу до медичних, реабілітаційних та освітніх послуг, що гарантує комплексну підтримку з повагою до автономії і прав людини з інвалідністю. Соціальні працівники допомагають у процесі оформлення соціальних виплат, пільг та субсидій для осіб з інвалідністю [1, 3].

Сприяння працевлаштуванню осіб з інвалідністю є важливим напрямом діяльності соціальних працівників, адже робота сприяє фінансовій незалежності, професійному розвитку та соціалізації людей. Завдяки взаємодії з роботодавцями та допомозі у професійній орієнтації соціальні працівники забезпечують індивідуальний підхід, враховуючи можливості та потреби кожного клієнта, що дозволяє ефективно адаптувати умови праці, щоб особи з інвалідністю могли реалізовувати свій потенціал [2, 3].

Окрім працевлаштування, соціальні працівники працюють над організацією інклюзивного середовища, що включає створення безбар'єрного доступу до інфраструктури, що полегшує пересування, забезпечує комфорт і рівний доступ до суспільних ресурсів. Водночас просвітницька діяльність соціальних працівників підвищує рівень обізнаності суспільства про потреби осіб з інвалідністю, сприяючи зменшенню стигматизації та створенню більш сприятливих умов для інтеграції. Захист прав осіб з інвалідністю є ще одним важливим аспектом роботи соціальних працівників, що охоплює моніторинг дотримання законодавства, ініціювання змін у соціальній політиці та підтримку ініціатив для покращення життєвих умов, включаючи доступ до реабілітаційних програм та покращення побуту. Розвиток доступного транспорту також сприяє мобільності осіб з інвалідністю, розширюючи їх можливості для участі у громадському та професійному житті.

Комплексна реабілітація, яку забезпечують спеціалізовані центри, є ключовим методом підтримки. Вона включає фізичну терапію, ерготерапію, логопедичну допомогу та психосоціальну підтримку, створюючи необхідні умови для повноцінного життя осіб з інвалідністю. Така багатогранна діяльність забезпечує всебічну підтримку та сприяє підвищенню якості життя людей з інвалідністю. Особи з інвалідністю можуть отримувати реабілітаційні засоби за рахунок державного бюджету.

Соціальні працівники сприяють оформленню документів, отриманню виплат, працевлаштуванню та адаптації. Запроваджено інклюзивну освіту з адаптованими

умовами в школах і вищих навчальних закладах. Розвивається система підтриманого проживання, що дозволяє жити незалежно, а також функціонують денні центри та центри соціальної адаптації. Місцеве самоврядування забезпечує доступне житло через соціальні програми та адаптацію житлового середовища.

В 2023 році, наприклад, пані Світлана із Запоріжжя, виховуючи доньку з інвалідністю, змогла безкоштовно приватизувати квартиру за підтримки юристів, що дозволило покращити умови життя. Ветерани війни, зокрема з інвалідністю, отримують сертифікати на житло, а програма «ЄОселя» надає пільгове кредитування. Соціальні працівники проводять тренінги та семінари для формування інклюзивної культури, використовуючи цифрові технології для розширення доступу до послуг. Метод адвокації забезпечує захист прав осіб з інвалідністю, а співпраця уряду та громадських організацій сприяє розвитку інклюзивного середовища. Міжнародні проєкти впроваджують європейські стандарти, підтримуючи соціальний захист та інтеграцію осіб з інвалідністю у суспільне життя [1, 3].

Таким чином, соціальний працівник відіграє ключову роль у забезпеченні доступу осіб з інвалідністю до соціальних, медичних, реабілітаційних та освітніх послуг, сприяючи їхній інтеграції у суспільство. Завдяки індивідуальному підходу, міжвідомчій співпраці та впровадженню інклюзивних програм, він допомагає вирішувати унікальні потреби кожної особи. Успішність його діяльності ґрунтується на підтримці клієнта та розвитку його самостійності, що сприяє незалежності та адаптації. Ефективна соціальна робота створює можливості для осіб з інвалідністю вести гідне життя, реалізовувати права та досягати цілей.

Список використаної літератури

1. Актуальні питання соціальної роботи : навч. посіб. / О.М. Денисюк та ін. ; ред. кол.: О.В. Епель, Т.Л. Лях, І.В. Силантьєва. Ужгород : РІК-У, 2023. 420 с.
2. Карпенко О.Г. Соціальна педагогіка: теорія та практика. Видавничий дім «Гельветика», 2024. №3. 44 с.
3. Тимчук Л. Теорія соціальної роботи: опорні тези лекцій. Навчальний посібник. Чернівці, 2023. 158 с.